

Pravnik

2006

Prilozi

Priprema za pravosudni ispit

Nekoliko uvodnih riječi

Nakon završenog pravnog studija gotovo sve nas muči ista pomisao: „Fakultet sam završio(la), ali me još čeka taj pravosudni ispit.“ Svi smo mi tijekom studija znali da nas taj ispit čeka kad-tad, razgovarali smo o njemu na dugim studentskim kavama, ali nismo imali pravu predodžbu o kakvom se ispitu uistinu radi. A sad, kada je diploma u ruci, on nikad nije bio bliže. Ili možda ipak malo dalje? Naime, o izboru budućeg zanimanja ovisi i mogućnost pristupa istom. Kolege koje se odluče svoj pripravnički (ili volonterski) staž odraditi u odvjetničkom uredu, na sudu ili u državnom odvjetništvu, pravo pristupa ispitu stječu protekom 18 mjeseci radnog staža, dok kolege koje se odluče za rad u trgovačkim društvima pravo pristupa stječu tek nakon četiri godine radnog staža.

Prethodne radnje

Pravosudni ispit polaže se pri Ministarstvu pravosuđa RH u Zagrebu, Dežmanova ulica 6 i 10. Samom ispitu pristupa se temeljem pisanog zahtjeva kandidata uz koji je potrebno priložiti:

- izvornik ili ovjerenu presliku diplome i
- uvjerenje Hrvatske odvjetničke komore (ili drugog tijela, ovisno gdje kandidat radi) da je kandidat ispunio uvjet za polaganje ispita glede trajanja pripravničkog (vježbeničkog) staža.

Zahtjev se mora podnijeti Ministarstvu pravosuđa najkasnije 45 dana prije početka ispitnog roka u mjesecu u kojem kandidat želi polagati pravosudni ispit. Godišnje se održava 10 ispitnih rokova, svaki mjesec osim srpnja i kolovoza, i počinju sredinom mjeseca (npr. rok u siječnju počinje oko petnaestog u tekućem mjesecu). S obzirom na to da dnevno ispitu pristupa samo pet ili šest kandidata, oni znaju trajati i do početka sljedećeg ispitnog roka (to se obično događa u rujnu koji je, uz lipanj, mjesec u kojem najviše kandidata pristupa polaganju ispita). U zahtjevu se mora navesti i mjesec u kojem kandidat želi polagati ispit, a može se navesti i želi li kandidat ispit polagati početkom, sredinom ili krajem roka, s obzirom da Ministarstvo pravosuđa, u pravilu, uvažava takve želje.

Troškovi pristupa samom ispitu su 1.400,00 kn, a uplatnicu je kandidat dužan predočiti prilikom pristupa pismenom dijelu ispita, jer će mu, u protivnom, ispitna komisija onemogućiti pristup ispitu!

O ispitu

Sam ispit sastoji se od dva dijela, pismenog i usmenog, a traje tri radna dana. Prvi dan kandidat piše presudu iz kaznenog prava, drugi dan iz građanskog prava, dok je treći dan

predviđen za usmeni dio ispita. Presude se počinju pisati u 8,00 sati i pišu se do 15,00 sati, dok usmeni dio ispita počinje u 15,00 sati i traje, traje, traje....

Kod pismenog dijela ispita potrebno je sa sobom ponijeti olovku i papir, s obzirom da je to prevelik trošak za Ministarstvo pravosuđa i iznos od 1.400,00 kn koji kandidat plaća za pristupanje ispitu nije dovoljno da mu se osiguraju olovka i papir.

Kod pismenog dijela ispita kandidat dobiva spis pravomoćno okončanog predmeta iz kojeg je uklonjena presuda i kandidat mora na temelju stanja spisa napisati presudu.

Usmeni dio ispita sastoji se od 5 velikih cjelina:

- Ustavni sustav i organizacija pravosuđa
- Materijalno kazneno i procesno kazneno pravo
- Materijalno građansko i Trgovačko pravo
- Građansko procesno i Obiteljsko pravo i
- Upravno i radno pravo.

Svi pravni izvori koji su potrebni za polaganje ispita navedeni su na stranici Ministarstva pravosuđa www.pravosudje.hr i ne bih ih posebno nabrajao, već bih samo napomenuo da se, uz nabrojane izvore, javljaju i sve kasnije izmjene i dopune navedenih izvora, a ispitna komisija prilikom usmenog dijela ispita vrlo često ispituje aktualne izmjene. Stoga treba voditi računa i o navedenim izmjenama i dopunama.

Osobno smatram da bi kandidati, uz navedene izvore, svoje znanje trebali upotpuniti i knjigom autora Vedriš, Klarić: "Građansko pravo" u pogledu cjeline Materijalno građansko pravo.

Ispitna komisija

Ispitna komisija sastoji se od 5 članova od kojih svaki član komisije ispituje jednu cjelinu, a ispitivači iz cjelina Materijalno kazneno i procesno kazneno pravo, te Materijalno građansko pravo i Trgovačko pravo u okviru ispitivanja obuhvaćaju i pismeni dio ispita i ispituju teoriju preko presude.

Ispitivači su redom suci Vrhovnog, Ustavnog i Upravnog suda RH, zatim pomoćnici ministra pravosuđa, zamjenici državnog odvjetnika, odvjetnici te profesori pravnih fakulteta s hrvatskih sveučilišta.

Položeni ispit i ponavljanje istog

Odmah nakon okončanja usmenog dijela ispita zasjeda ispitna komisija te nakon kratkog vijećanja priopćava kandidatima rezultate ispita.

U slučaju da je kandidat položio ispit, komisija će mu uručiti potvrdu o položenom ispitu, dok će na adresu njegova prebivališta poštom stići uvjerenje o položenom pravosudnom ispitu (u nezgrapnoj kovrti formata A3).

U slučaju da ispitna komisija smatra da kandidat nije pokazao zadovoljavajuće znanje, može odrediti da kandidat ponovo pristupi pravosudnom ispitu i to tako da ga ponovo polaže u cijelosti ili samo u pogledu određene cjeline.

Naime, ukoliko kandidat ne pokaže dovoljno znanje iz jedne ili dvije cjeline (npr. iz obiteljskog i trgovačkog prava), ne mora pristupiti cijelom pravosudnom ispitu ponovo, već nakon 60 dana može ponovo polagati cjeline u kojima nije pokazao dovoljno znanje. No, ukoliko kandidat ne pokaže dovoljno znanje iz više od dvije cjeline, nije prošao pravosudni ispit i pravo ponovnog pristupa stječe tek istekom šest mjeseci od dana kada je posljednji put pristupio pravosudnom ispitu.

Osobna iskustva i dva-tri savjeta

Sam spomen pravosudnog ispita kod svih diplomiranih pravnika koji ga još nisu položili, kao i kod kolega koji su prošli navedenu "kalvariju", pa čak i kod svih drugih struka, budi veliku dozu poštovanja. Kod kolega koji ga još nisu položili zbog činjenice da se radi o još jednom ispitu, no ne bilo kakvom ispitu, već "super-ispitu" koji obuhvaća gradivo svih relevantnih ispita s Fakulteta; kod kolega koji su položili ispit zbog velikog truda i vremena koje su uložili u spremanje istog, kao i enormne količine stresa koja je taj period pratila; kod svih drugih struka zbog činjenice da je pravosudni ispit najteži stručni ispit.

No, polaganje pravosudnog ispita ne mora biti traumatično iskustvo ukoliko mu se pristupi na pravi način.

Prije svega, prije početka učenja potrebno je skupiti svu potrebnu literaturu (posebno treba voditi računa o izmjenama i dopunama propisa jer ispitna komisija često voli postavljati pitanja baš iz izmjena i dopuna). Također, poželjno je prije polaganja ispita bar jednom prisustvovati ispitu u svojstvu slušača, kako bi se što bolje upoznala „atmosfera“ samog ispita i upoznali ispitivači. No, da bi vam slušanje ispita bilo omogućeno, potrebno je prethodno se prijaviti u Ministarstvo pravosuđa RH telefonskim putem. Prijave se primaju svake prve srijede u mjesecu; potrebno se što prije prijaviti jer je broj slušača ograničen (mislim da trenutno samo pet slušača dnevno može slušati usmeni dio ispita).

Kandidati u pravilu spremaju ispit od 30 do 180 dana, a po mom mišljenju, optimalno je između 60 do 90 dana, prosječno 8 sati dnevno (posljednjih dva tjedna pred ispit 10-12 sati). Nepotrebno je učiti više od 90 dana jer se u tom slučaju previše ulazi u detalje, što dovodi do prevelikog broja informacija koje se ne mogu kvalitetno reproducirati u trenutku kada je to najpotrebnije – prilikom održavanja usmenog dijela ispita. Također smatram da je minimalno vrijeme za spremanje ispita 60 dana jer se ipak radi o velikom gradivu, za spremanje kojeg ipak treba vremena.

Na pismenom dijelu ispita, prilikom pisanja presude, najvažnije je voditi računa da presude imaju propisani oblik, dok u sadržaj iste ispitna komisija neće toliko ulaziti, no usmeni dio ispita iz kaznenog materijalnog i građanskog materijalnog prava započet će s kaznenim djelom, odnosno s područjem koje se javlja u predmetu.

Usmeni dio ispita u znatnoj se mjeri razlikuje od usmenog ispita na Fakultetu, i to u pozitivnom smislu. Prije svega, na hodniku pred ispitnom dvoranom nema gužve (dnevno ispit polaže 4-6 kandidata i to u dvije dvorane), ispiti počinju na vrijeme, a najveća razlika je pristup samih ispitivača ispitu. Naime, ispitivači su najvećim dijelom suci Vrhovnog, Ustavnog, Upravnog, Visokog trgovačkog i Visokog prekršajnog suda, pomoćnici ministra pravosuđa, zamjenici državnog odvjetnika, odvjetnici, a u zadnje vrijeme, povećava se broj sveučilišnih profesora. Osobno smatram da sveučilišni profesori ne bi trebali ispitivati na pravosudnom ispitu jer se njihov pristup samom ispitu ni u kom pogledu ne razlikuje pristupu ispitu na fakultetu – ispituju "svisoka", uopće ne uvažavajući činjenicu da su kandidati diplomirani pravnici, kolege koje su svu ispitnu materiju već jednom položile na fakultetu. Za razliku od njih, pitanja ostalih ispitivača većim su dijelom praktična, potkrijepljena životnim primjerima. Također, zahtijevaju samo osnove osnova iz područja koje ispituju, ne ulaze toliko u "dubinu" i bazirana su na razumijevanju materije, a ne na reproduciranju definicija. To su i glavni razlozi zbog kojih smatram da sveučilišni profesori ne bi trebali biti dio ispitne komisije na pravosudnom ispitu.

Na kraju

Pravosudni ispit za mene je bio težak ispit. Cijelo sam ljeto proveo zatvoren u četiri zida, okružen hrpom knjiga, skripti i pitanja, nemilice trošeći flomastere na podcrtavanje

stranica i stranica teksta, ponavljajući na glas stotine suhoparnih pravničkih definicija, konstantno na telefonskoj liniji s kolegom s kojim sam spremao ispit. No, kada se sjetim onog osjećaja kada mi je predsjenik ispitne komisije priopćio da sam položio ispit i pružio mi ruku, taj osjećaj olakšanja i sreće bio je neopisiv, i onaj tko to nije doživio ne može znati o čemu pričam.

Kada sam upisao Pravni fakultet, mislio sam da će moje pravničko školovanje i usavršavanje prestati s položenim pravosudnim ispitom. Bio sam u krivu. I dan danas, pripremajući se za rasprave, pišući podneske, iznova čitam i učim iz istih knjiga koje sam čitao i iz kojih sam učio, kako na Fakultetu, tako i kada sam pripremao pravosudni ispit.

No, taj dio će svi kad-tad iskusiti. Do tada, ono što svim kolegama želim jest da dožive taj onaj Osjećaj o kojem sam govorio; tada će znati što je to pravosudni ispit.